

Hivuagut

Piliurningani Nunavutmik 1999mi allanguqtikaluarhugu uqauhinikkut nunauyaa Ukiuqtaaqtimi. Inuit uqauhiani uqaqtiit amgaitqiyayut uqauhikkut katihimayut Nunavunmi.

Talvanga iliyauninganit katimajutimun tapkuat tukhiqtauhimayut uqauhikkut maligaghat Maasimi, tapkuat Uqauhikkut Maligaqmi Tukimuaqtittiyiit Katimayiit, tapkuatlu Nunavut Tunngavitkut tamnalU Uqauhilirinirmut Kamisina tallimanik katimapkavaktut ilauqatauqaqpaghutik amigaitqiyayunit Nunavunmi nunalaanit. Amigaittut havakviit havaktitlu ilauyut Kanadap kavamanganit hivuagut havakpaktut havaktittaugianmiut haffumuuna.

Uqarniit piyauhimayut hapkunani miitirnini, tunihiyut ikayuutiqaqtumik tunngavighamik ihuarhaivighanik, piyaanginni tapkuat maligaghat ilitturipkaqtitaunginni tautungniqaqtut kiuniqaqtutlu ihuaqtunik tapkununga uqauhikkut ihariaginiinni Nunavunmiutanit.

Uqauhilirinirmut Kamisina piqaqniaqtuq nutaanik atanniqtuitjutighanik havaqatigitjutighanik timiliuqtauhimayunut qinirhianikkut ihuarhitjutighanik quyaginnarnut ayurhautjutiqaliqpangnirnut atuqtilirmingnirni nutaani Uqauhikkut pitquyautjutini, taimaa malighugut Inuit Qauyimajatuqanngit. Taimaatut hapkuat nakuuyut huliitjutighat ihuarhitjutingitpata malingnikkut ihuinnirnik,

- o tamna Uqauhilirinirmut Kamisina tuniyauhimayut amigattunik nutaani maliktipkainikkut huliitjutighanik, uvvalu
- o inuk timiliuqtauhimayuqluunnit uktuqtaqtuq Apirhuiyinu. Umani kuatirnikkut uktuqnirmi, Apirhuiyiit kiuyaaqtut kitumut maliktipkainikkut ihuinnirmi naunaiqtitauhimaliqtunut pipkailutik QUYAGINNARNIK ihuarhitjutighanik ihumagiyaanik ihuaqtuq nakuuyuqlu.

Tamna maligaq piliurniaqtuq uminga Inuit Uqausinginnik Taiguusiliuqtiit. Una timiliuqniq katipkarniaqtait tapkuat ilitpiarhimayut inuit hailihimayut pivallialiutughat nutaanik Inuit Uqauhiani taitjutighanik, munariluni kitkunnit atuqniq, titiraqlunilu atuqilunilu qanga taimaa taitjutinik. Qaangiqtat hivuagut pivallialiurnia, aulaniaqtuq taimaatut ilikkuurhimayumik timiquti piliuqtaaqtuqlu atanniqtuinikkut ihumaliurnirnik talikkut-ungahitilaaqarluni kavamatkunnit.

Tapkuat kavamaryuatkut aulahimmaaqtumik havagutighaqatut mighaagut umani maligaqmi tapkunanilu Uqauhikkut ihumagiyaunirni piyauhimayut piliurninganit Nunavut 1999-mi.

- o Havaqatigiikniq tapkunani kavamaryuatkunni ukiuqtaaqtumilu kavamatkunni talvani uqauhikkut aullaqtiqtuq 1984-mi angiqtauhimalirningani hivulliyuyumi Nunatsiap *Ilitariyauhimayunut Uqauhinut Maligaqmi*;
- o Kavamangit Nunavutip Kanadauplu tamarmik uqarhimayaa anginiqarninga havaqatigiiknirmi ikayuqningani Inuit Uqauhiani Uuiqtitutlu uqayuqtuni Nunavunmi, kihimi havaqatigiikhimmaaqut ataani atjikkiiktuni huliitjutinik hivuagut tuniyauhimayuni 1999-mi;

- Talvani inningani uqaqatigiiknirninginni mighaagut hivunighani atuqtiliqtinningani Nunavut Nunatarnikkut Angirutimi, Mr. Thomas Berger Q.C., uqauttiyi, uqaqtuq Nunavut tatja tautughimaliqtuq uminga “allanguqtirvighamik, ayuirharvighamik,” piilaittumik atatjutiqaqtumik Inuit uqaughianut. Berger naunaiyarhimayaa uqaughikkut inniit kiuyauyughat talvuuna Nunatarnikkut atuqtilirnikkut Nunavunmi uplumi, talvunga inninganut atuqtauvaktumit Quebecois-mi talvani nunguliqtillugu 1960-t atulihaaliqtillugitlu 1970-t.

Hivuagut Iilitariyauhimayunut Uqaughinut Maligakhaq atuqtitauiqtinnagu s. 38 talvani *Nunavut Maligaqmi*, pitquiniqaqtuq “*angirningani Kanadaup Katimavikyuanganit umuuna...angiqatigiigutaunikkut*”. Una pitquniq pitjutiqaqtuq kavamaryuatkuunit “angirnikkut pigiaqtitarnirmik” tautungnaqtumik tamainni uqautigiyaupluni angiqtauplunilu kavamaryautkut Kanadaup Katimavikyuanganit, (House of Commons and Senate)